Vrijdag 17 December 1943 — DAGBLAD — 60ste Jaargang, No. 4083

AMIGOE DI CURAÇAO

Dit blad verschijnt dagelijks (behalve s Zon_ags)
Abonnementsprijs voor het Staatsdeel
f 1.50 per maand [Aruba f 2.—] bij vooruitbetaling.
Afzonderlijke nummers f 0.10.

Hoofdredacteur: Dr. JOH. HARTOG
Spreekuur van de Redactie 16—18 uur.
Redactie Tel. 1858.
Uitgeefster: Paulus-drukkerij, tel. 1550.
Bureaux: Conscientiesteeg 27—29.
Adres: Postbus 80, Willemstad.

Kantoor voor Redactie en Administratie Gebiedsdeel Aruba:
J. E. CROES, Postbus 14, Nassaustraat, Oranjestad, Telef. 38
Kantoor voor Administratie Gebiedsdeel Bonaire:
M. L. BOOI. Bredestraat, Kralendijk.

6e Leger landt op Nieuw Britannië.

In China's rijstkom raken de Japanners in de knel.

Nog 1500 ton bommen op Berlijn.

ROOSEVELT IN EIGEN LAND TERUG.

OVER ONVOORWAARDELIJKE OVERGAVE.

In het Hogerhuis trok Baron Strabolgi de politiek van onvoorwaardelijke overgave der Geallieerden in twijfel. Hij was van mening, dat, ingeval minder drastische eisen wierden gesteld aan Duitslands vazallen, zij eerder konden worden gebracht zich uit de oorlog te trekken; hierdoor zou volgens hem het conflict verkort worden en veel bloedvergieting en vernieling worden voorkomen.

Burggraaf Cranborne antwoordde hierop als volgt: „Het is absoluut onmogelijk thans — nu het reeds zo laat is — af te zien van de politiek van onvoorwaardelijke overgave. Er zal geen enkel voordeel uit getrokken worden voor zover het de vazallen van Duitsland betreft. Integendeel zou hierdoor angst en wanhoop ontstaan in de harten van onze vrienden in Europa" (Londen, (AP) 16.12).

JAPANSE LUCHTAANVAL.

Naar vermeld wordt werden 2 Japanse bommenwerpers en 6 gevechtsvliegtuigen op 13 December vernield bij een aanval op een Noordamerikaanse basis in Assam (New Delhi, (AP) 16.12).

356 BOMMEN OP ARAWE.

Elk ogenblik kan de invasie beginnen van het eiland Nieuw Britannië, sleutelpunt van de Japanse positie in het gehele gebied van de Stille Zuidzee, na de vernietigende aanval door Geallieerde bommenwerpers op Arawe waarbij 356 ton aan springstoffen geworpen werden. Arawe is een van de twee goede havens aan de Zuidkust van het eiland (Geallieerd Hoofdkwartier in het Zuidwestelijk deel van de Stille Oceaan, (AP) 16.12).

LANDING OP NIEUW BRITANNIË.

Noordamerikaanse troepen zijn geland te Arawe aan het benedeneinde van de Zuidoostelijke kust van Nieuw Britannië in een nieuw Geallieerd offensief tegen de Japanse sleutelbasis in het Zuidwestelijk deel van de Stille Oceaan.

De troepen, die de landing uitvoerden behoren tot het 6e leger onder Luitenant Generaal Wilter Krueger. De landing vond plaats Woensdagmorgen om 7.23 uur en binnen drie uren tijds was een strook van 6 kilometer langs de kust in handen der Geallieerde troepen.

De invasie is verreweg de grootste onderneming van de oorlog tegen Japan omdat alle eilanden in de Salomons Archipel en elders, welke door de Geallieerden hernomen werden, klein zijn in vergelijking met Nieuw Britannië. Het offensief heeft voornamelijk ten doel de vijandelijke sterkte te Rabaul aan het Noordelijk einde van het eiland buiten werking te stellen, alsook andere bases voor Japanse vliegtuigen, schepen en voorraden.

Nieuw Britannië, dat als een dolk gericht is op Nieuw Guinea, is als een Japanse versperring tegen toekomstige ondernemingen tegen de Philippijnen en Nederlands Oost Indië. Het ligt op slechts 670 kilometer van Truk, het Japanse bastion in de Stille Oceaan, binnen gemakkelijke trefafstand voor Geallieerde bommenwerpers. De Geallieerde luchtstrijdkrachten hebben tussen 12 October en 12 December meer dan 3000 ton aan springstoffen op Nieuw Britannië geworpen. Zij schenen de voornaamste Japanse bases een, voor een te vernielen.

De laatste aanval vóór het uitvoeren van de landing werd gedaan op Arawe toen 356 ton aan bommen geworpen werd. De luchtaanval duurde 7 uren en Geallieerde oorlogsschepen mengden zich ook in de bestoking der Japanse kuststellingen om de landing te dekken. De vijand werd klaarblijkelijk volkomen verrast, aangezien hij practisch geen weerstand bood. De vliegtuigen die in de lucht waren, waren slechts Noordamerikaanse. Generaal MacArthur leidt persoonlijk het offensief van uit een basis ten Noorden van Nieuw Guinea (Geallieerd Hoofdkwartier in het Zuidwestelijk deel van de Stille Oceaan, (AP) 16.12).

„HET DOEL BEREIKT".

Murlin Spencer seint uit Generaal MacArthurs Hoofdkwartier op Nieuw Guinea:

De Noordamerikaanse troepen, die het schiereiland Arawe op Nieuw Britannië invadeerden op Woensdag, consolideren hun stellingen, terwijl de Noordamerikaanse luchtmacht op succesrijke wijze verschillende Japanse luchtaanvallen afsloeg.

Er zijn geen verdere bizonderheden over de strijd te Arawe, doch een bekendmaking zeide, dat de eenheden van het 6e leger er hun stellingen consolideren, waaruit wordt opgemaakt, dat er weinig of geen weerstand ondervonden is na de korte schermutselingen, die met de landingen gepaard gingen.

De patrouilles trekken waarschijnlijk door de met regen doordrenkte wildernis op verkenning om te trachten contact te maken met de Japanners. Tegelijkertijd maakte het Hoofdkwartier van Generaal MacArthur bekend, dat de Australiërs aan de Westelijke zijde van de Vitiaz Straat „goede voortgang" maken op het Huon-schiereiland van Nieuw Guinea en dat de verovering van Lakona elk ogenblik verwacht kan worden.

Het Noordamerikaanse 6e leger heeft zich genesteld op het schiereiland van Arawe met geringe verliezen gezien de omvang der verrichtingen. De troepen gingen aan land met machtige steun van de vloot- en luchtmacht en zeven uren na de eerste aanval in de ochtend van Woensdag seinde Brigadier Generaal Julian Cunningham, Bevelhebber der aanvalstroepen, reeds aan Generaal Douglas MacArthur: „Het doel is bereikt" (Generaal MacArthurs Hoofdkwartier op Nieuw Guinea, (AP) 17.12).

CHURCHILL IETS BETER.

Een bulletin, dat door Downingstreet 10 werd uitgegeven, luidde als volgt: „De Minister-President had een goede nacht. Er is enige verbetering in zijn algemene toestand." Getekend: Lord Moran, Brigadier D. Even Bedford, Luitenant-Kolonel R. J. V. Pulvertaft — Geneesheren (Londen, (AP) 16.12).

DE ZIEKTE VAN CHURCHILL.

Voor de tweede maal binnen minder dan tien maanden kreeg Churchill een aanval van longontsteking. Hij is onder behandeling van drie geneesheren, waaronder een hartspecialist. Het bulletin van No. 10 Downingstreet zeide, dat er enige verbetering is in de algemene toestand des Premiers. De bezorgde natie bidt om zijn spoedig herstel.

Men gelooft, dat een hoeveelheid van het wonderenwrochtende geneesmiddel penicillin is aangevoerd. De ernst van de toestand werd te kennen gegeven door de bekendmaking, dat dagelijkse bulletins over zijn toestand zullen worden uitgegeven.

De waarnemend Minister President Clement Attlee deed Donderdagmorgen de bekendmaking in het Lagerhuis, dat de Britse oorlogsleider „een lichte ontsteking aan de linkerlong" heeft. Het Parlement was volkomen verrast.

De laatste dagen heerste er nogal een geheimzinnigheid over de verblijfplaats van Churchill, aangezien hij nog steeds niet terugkeerde na zijn besprekingen te Caïro en Teheran. Hoewel er een grote bezorgdheid bestaat vonden de Britten toch enige troost in de gedachte, dat Churchill zich niet bevindt op de kille door mist omhulde Britse eilanden, doch in gunstiger klimaat van het Midden-Oosten (Londen, (AP) 16.12).

Het nieuws van vandaag.

Op dezelfde dag dat wij in deze rubriek de mogelijkheid van een spoedige aanval op Nieuw Britannië noemden, stormden de troepen van het Noordamerikaanse 6e leger er de kusten op. Woensdagmorgen vroeg begon het nieuwe offensief tegen de sleutelpositie van de Japanners in het gehele gebied van de Stille Zuidzee met een geweldig lucht- en vlootbombardement. De landing werd uitgevoerd bij Arawe aan de Zuidkust van het eiland.

Tevergeefs zal de lezer op zijn oorlogskaart naar dit dorpje zoeken. Het is te onbelangrijk om in aanmerking te komen voor plaatsing. Misschien zal men Gasmata vinden, een weinig ten Oosten ervan.

Nieuw Britannië behoort tot de zogenaamde Bismarck Archipel; het lig ten Noord-Oosten van Nieuw Guinea en is behoorlijk groot. Tijdens het Duitse bewind (1884—1914) heette het Nieuw-Pommeren. Nu is het Australisch mandaatgebied en naast de Noordamerikaanse vlag zal nu wel de Australische geplant zijn op de wilde kust. De Melanesische bevolking van ongeveer 90.000 is nog weinig ontwikkeld. Er gaat een gebergte door het gehele kromgebogen eiland en er zijn nog verschillende werkende vulkanen. In de haven van Rabaul, de hoofdbasis en residentie, staat zelfs een werkende vulkaan. Nieuw Britannië behoort tot het Apostolisch Vicariaat van Rabaul (Missionarissen van het Heilig Hart), dat ongeveer 76.000 Katholieken telt. De arme inlanders zullen door de Japanners als slaven zijn gebruikt; zij hielpen ten minste verschillende neergestorte Geallieerde vliegers ontsnappen, hierdoor tonend aan welke zijde hun sympathie ligt. Zo zien de Japs dat zij niet door de Geallieerden vergeten worden, afgezien van de strijd in China waar in het rijstbouwland de strijd steeds rampzaliger voor Nippon verloopt.

En in Europa werd het hart van het vijandelijk gebied — Berlijn — in de afgelopen nacht wederom getroffen door 1500 ton aan brisant- en brandbommen. Het Noordwestelijk deel van Duitsland zag gisteren opnieuw grote formaties van Noordamerikaanse vliegtuigen verschijnen om nieuwe ladingen springstoffen te werpen op de duikbotenbases. In Italië waren het Padua en Dogna — waardoor belangrijke spoorlijnen leiden — die het doel waren van de Noordamerikaanse 15e luchtmacht.

Sofia had ook luchtalarm in de afgelopen nacht maar het is niet bekend of er bommen vielen. Missohien werden weer strooibiljetten geworpen om de bevolking nog meer op te hitsen tegen de Duitse overheersers. De Bulgaarse bevolking kan met gemengde gevoelens kijken naar Joegoslavië waar Maarschalk Tito de troepen van Rommel overal terugslaat. Het laatste Duitse offensief schijnt op een groot fiasco uit te lopen zodat de pogingen van Berlijn om de gehele Balkan te intimideren juist de tegengestelde uitwerkin hebben. Een Duitse commentator gaf volmondig toe, dat de strijd in Joegoslavië die in Italië overschaduwt waar de Geallieerde legers nog maar traag voortkruipen.

President Roosevelt is in de Verenigde Staten terug van de historische conferenties in het Midden-Oosten. Churchill maakt een crisis door op zijn ziekbed maar de bulletin welke door Downingstreet 10 uitgegeven worden zeggen dat zijn toestand over het algemeen bevredigend is.

Hare Majesteit sprak

=*=

Hedenmorgen heeft Hare Majesteit de Koningin in een rede voor Radio Oranje, het woord gericht tot Suriname en Curaçao. Zij zeide:

„Uitvoerige rapporten hebben Mij thans bereikt over het bezoek van Mijn dochter aan Suriname en Ik ben verheugd U te kunnen zeggen hoezeer de ontvangst Haar en Mijn schoonzoon het vorig jaar in Suriname en Curaçao bereikt, Mij hebben verheugd. Ik dank U allen voor de goede boodschappen die Mij door hen hebben bereikt en die Ik ten zeerste waardeer. Ik heb met bizondere belangstelling de reizen van Mijn kinderen gevolgd. Ik weet met hoeveel geestdrift zij door U ontvangen zijn en hoe zelfs de kleinste gemeenschappen feestelijk uitgedost zich de uiterste moeite gaven om hun woonplaatsen te versieren en hoe ieder groep hen heeft ontvangen volgens haar eigen gewoonten. De ontvangst in Paramaribo werd opgeluisterd door feestelijke verlichting en de bizondere gastvrijheid van Gouverneur en Mevrouw J. C. Kielstra hebben de indrukken van Mijn kinderen verdiept.

Dit alles heeft ons nauwer tezamen gebracht naar den geest alsof geen oceaan ons scheidde. Het geeft Mij voldoening door ooggetuigen een zo getrouw beeld te hebben gekregen van de wijze waarop door U wordt bijgedragen tot de bevrijding van de bezette delen des koninkrijks en van de grote offers die ge daarvoor brengt. Ik heb ook met genoegen gehoord van Uw brede kijk op de toekomst van de Nederlandse gemeenschap waarin de bewoners van de verschillende delen des Rijks in de gehele wereld zullen leven. Wanneer het ogenblik zal gekomen zijn om vorm te geven aan deze gemeenschap zal Ik een beroep doen op uw medewerking omdat wij na de overwinning der wapenen de vrede zullen moeten winnen. Dit zal eisen stellen aan ieder onzer, doch Ik ben er van overtuigd dat gij allen met vreugde uw uiterste best hiertoe zult doen. Ik betreur het dat Mijn dochter door omstandigheden, die niet van Haar afhankelijk waren verhinderd werd om Curaçao te bezoeken waar de Nederlandse vlag zo trots en vrij wappert. Met veel belangstelling heb ik vernomen van het vliegen over de Bovenwindse eilanden en ik gevoel zeer grote waardering voor de korte doch ontroerende begroeting die zovelen van U daarginds Haar hebben gegeven. Mijn schoonzoon, die het voorrecht had Curaçao het vorige jaar te bezoeken, vertelde Mij zoveel interessante dingen over U dat Uw leven en streven daardoor nader tot Mij is gekomen. Ik stel op grote prijs de uitingen van trouw aan de eenheid des Koninkrijks door de inwoners van de verschillende eilanden die Mijn schoonzoon heeft bezocht. Ik heb ook gehoord van de bereidheid en de wilskracht waarmede Gij besloten zijt de oorlog te helpen winnen en in niet mindere mate dan Suriname verenigd zijt in het stellige voornemen bij te dragen aan het winnen van de vrede en tot de volledige veranderingen die zullen komen.

Ik verzeker U rijksgenoten in geheel Vrij Nederland op het Westelijk Halfrond Mijn warme sympathie en ik roep U toe: „Tot weerziens aan de microfoon".

CHURCHILL SPRAK MET TSOUDEROS.

De Britse radio deelde mede, dat Premier Churchill en de Helleense Premier Emmanuel Tsouderos de vorige week Vrijdag in Caïro bijeenkwamen om „het aandeel te bespreken, dat Hellas zal hebben in de voortzetting van de oorlog in het licht der laatste gebeurtenissen" (New York, (AP) 16.12).

DE AANVAL OP BERLIJN.

Zweedse correspondenten melden aan hun nieuwsbladen, dat de buitenlandse verslaggevers niets mochten mededelen over de aanval van de afgelopen nacht op de Duitse hoofdstad, doch particuliere inlichtingen gaven te kennen, dat de stad wederom hevig te lijden had, vooral in het centrale deel. De telefoon-verbindingen met Stockholm waren ongeregeld. Het vervoersysteem in de stad is lamgelegd en de straten zijn versperd door de puinen zodat het moeilijk is het midden van Berlijn te bereiken. Vandaag woeden er nog grote branden (Stockholm, (AP) 17.12).

STEMMEN UIT BEZET NEDERLAND—V.

Onze Democratie na de oorlog.

Wat zijn de voorwaarden voor een nieuwe geest?

Het hier volgende artikel kon door ons worden overgenomen uit het sluikblad „Vrij Nederland":

De democratie beleeft op dit ogenblik in ons midden een hoog conjunctuur. De Nazi's en consorten en speciaal de „wereldheersers" onder hen, hadden de gewoonte aangenomen alle misstanden van voor '40 op de brede rug te laden van de demo-liberale staat, thans zeggen ze gewoon democratie, zonder meer. Het gevolg was, dat de aldus bepreekte vaderlander, die in de tijd waarschijnlijk wel degelijk zijn critiek had op de toenmalige orde, nu in de democratie de uitdrukking ging zien van alles wat wij nu zo smartelijk missen. Ook al hebben we er geen duidelijke voorstelling van hoe het straks met ons volksleven gaan moet, dat het om herstel van de democratie gaat, daarvan zijn wij zeker. En met recht! Maar dan is het nu zaak ons rekenschap te geven van wat wij met democratie bedoelen.

Verschillende opvattingen van democratie.

Globaal genomen wordt er op drieërlei wijze voor de democratie gepropageerd. Het minst is bij ons het woordgebruik in zwang, dat omstreeks 1912 in Amerika onder Wilsons' invloed veel aanhangers vond: democratie als aanleiding van een alomvattende levensbeschouwing, van een optimistische menswaardering, die de achtergrond vormde van de Amerikaanse opstand en de Franse Revolutie. Hier en daar is daaraan ook te onzent getwijfeld, door Just Havelaar bv. en sommige (ver) religieuze socialisten, maar in het algemeen kreeg ze geen voet aan de grond. Ons volk beseft wel, dat dit schrale politieke woord zulk een gebouw niet dragen kan, dat er voor een werkelijke levensbeschouwing heel wat meer kijken komt en dat deze met haar wortels tot in ons diepste levensgebied doordringt, waar de eigenlijke beslissing valt over de zin van ons bestaan.

Maar gevaarlijker is voor ons de opvatting, die democratie geheel, letterlijk noemt: volksregering; met een technische term: identiteit van regeerders en geregeerden. Zulk een formele opvatting is op zichzelf (in verweer tegen het eerstgenoemde misbruik) nog zo gek niet, ze is duidelijk en scherp, levensgevaarlijk wordt ze omdat ze de neiging heeft aan laatste het leven schadende consequenties te jagen, en in het algemeen het leven te kort doet door al te grote vereenvoudiging. Ze is zo vervuld van de eis, dat het volk te regeren heeft, dat ze voor het lot dier regering geen aandacht overhoudt. Een democratie in deze zin kan een ondragelijke tyrannie worden voor de helft-min-één (men denke aan onze schoolstrijd). Ze miskent, dat de meerderheid geen garantie geeft voor rechtvaardigheid en dat ze de weg kan banen voor partij-zucht en massa-instincten. De boutade van het individualisme, dat de meerderheid steeds ongelijk heeft, is fantastisch dwaas, maar het is even waazinnig te denken, dat ze altijd in het recht staat!

Een derde mogelijkheid.

Willen wij aansluiting zoeken bij het verlangen naar democratie, en wordt dit ook vervuld, dan hebben wij een derde weg in te slaan. Dan zoeken wij niet naar een woordenklank, maar vragen het aan de geschiedenis vooral. Dan vinden wij het antwoord in de strijd om ons zelfstandig volksbestaan, ja verder nog, dan staat zij in alle oorspronkelijkheid voor ons in de figuur van de grote Oranje. Dan ontmoeten elkander de Calvinistische levenslijn en het humanistische levensgevoel, die in wederzijdse beïnvloeding onze historie stempelden. Er is dan iets in van levensbeschouwing en van het zakelijk formele, maar wij verkiezen voor ons geen van beide. Wij eisen het recht (dat een plicht is) op verantwoordelijkheid van ieder gezond en mondig volksgenoot voor de grote lijnen van het staatsbestel. Wij eisen een rechtstaat, die niet alleen van de onaantastbaarheid der wet en de gelijkheid der rechtspraak voor allen uitgaat, maar haar besluiten treft onder het oordeel van een bovenmenselijke gerechtvaardigheid. Deze historische democratie laat in het geestelijke d.w.z. in het godsdienstige en culturele de maatschappelijke vrijheid van beweging en rekent met de minderheden. Zij leert de eerbied voor den naaste en vertrouwt op de vruchtbaarheid van het openlijk gesprek, in parlement, in pers en vereniging. Terwille van het eigen nationale verband zijn de minderheid der volken niet in staat ook daar een waarachtige democratie tot stand te brengen (?)

Dat is gebrekkig saamgevat wel ons heil, wanneer wij een nieuwe democratie in ons bevrijd Nederland zien geboren worden.

Een nieuwe democratie.

Want wij kunnen noch mogen rechtstreeks terug naar het oude, waarvan de geschiedenis haar vonnis kreeg. Deze jaren van bezetting hebben ons tot zelfbezinning te brengen, tot een zelfcritiek, die zelfs niet terugschrikken mag voor de erkenning van de (vergelijk dikwijls zwakheid) waarheidselementen in de aanklacht van den tegenstander.

Zulk een nieuwe democratie zal ook met het volgende te rekenen hebben:

1. Ze zal nadruk hebben te leggen op de democratische verantwoordelijkheid, meer dan op de democratische rechten. Wanneer de democratische rechten hersteld zijn, kan het werk eigenlijk pas beginnen! Het partij-wezen, op zichzelf een onmisbaar element in een parlementair land, dat nieuwe cristallisatie der volksovertuiging op de hoofdpunten van politiek beleid voorstelt, moet voor verwildering behoed worden. De regering zal normale eisen hebben te stellen, zowel voor de oprichting van nieuwe dingen als voor de structuur der bestaande partijen ter voorkoming van versplintering en overheersing door lieden. De partijen zullen als eerste propagandapunt moeten stellen: opvoeding tot staatsburgerschap onder het licht hunner grondbeginselen, maar in de veronderstelling ener volksgemeenschap. Zulk een opvoeding dient ook plaats te hebben in ons onderwijs, lager zo goed als middelbaar en hoger.

De volksontwikkeling en het verenigingswerk sta ook niet angstvallig buiten de politiek om, maar erkenne de staatsburgerlijke functie als een aan ieder gegeven levensopdracht van grote ernst.

2. In verband met bovenstaande uitgaand van de verantwoordelijkheid behoort men allereerst besef te hebben van grenzen. Volk en overheid elk een eigen taak. Democratie mag onder geen beding tot een dilletantisch spelen met de volksbelangen worden. De centrale taak van het parlement is dan ook niet bemoeiing met het dagelijks bestuur, maar met het vaststellen van het principieel kader, waarbinnen dit zich voltrekt en daarnaast tevens ter verantwoording roepen. Democratie was maar al te vaak het mooie woord geworden voor een „tussen de benen lopen" van de regeerders en een eindeloos remmen van een doelbewust beleid. De komende zware tijden van

ontwrichting en verarming zullen ons zulk een krachtverspilling minder dan ooit toestaan.

3. De democratie worde verwezenlijkt, d.w.z. zij moet zich niet langer blind staren op politieke rechtsgelijkheid, maar erkennen, dat deze gepaard moet gaan, en decennia lang gepaard is gegaan, met een economische machtsvorming van betrekkelijk weinigen, die haar voor de levenspractijk der massa volstrekt illusoir maakte. De overheid zal het als haar taak moeten beschouwen veel bewuster dan vóór 40 den mens in den werker op maatschappelijk gebied (op welke plaats ook) tot zijn recht te doen komen en daarvoor niet mogen toegeven aan de eis tot bewegingsvrijheid van het kapitaal, die tot dusver in hoofdzaak aanvaard werd. Het is haar onafwijsbare taak alles in het werk te stellen om door leiding van het economische leven door organisatie van algemeen welzijn (met gebruikmaking van de in de maatschappij geschoolde krachten) dit economische leven te behoeden voor periodieke inzinkingen, die voor millioenen een ondragelijk levensleed veroorzaken. De gemeenschap verantwoordelijk voor de arbeidsmogelijkheid van gans een volk, is een eis van waarachtige democratie. Een totaal andere houding dan die, in de voorbije depressie-periode onze regering aannam. In haar lijn ligt de wens naar een gezond contact tussen volksgroepen van onderscheiden economische functie, met name van den agrarischen plattelander en den industriëlen stedeling.

4. Voor velen is de democratie hatelijk verbonden aan de haar vergezellende „versocialisering" van het politieke en maatschappelijke leven. Stellig werkt deze ontwikkeling de gang van een volksverantwoordelijkheidsplichtsbesef tegen. De staat wordt vleselijk in den ambtenaar. Uitwerking van overheidsbemoeiing dreigt het gevaar straks nog aanzienlijk te vergroten. Daarom moet er vooral naar gestreefd worden krachten uit die volkslagen te betrekken in de maatschappelijke verzorging en die dan te bereiken zijn waar voor staat, kerk en maatschappij nog een gebied van goede wil en bekwaamheid braak ligt, dat te weinig emploi vindt in de strijd voor eigen bestaan. Dit slapend kapitaal wakker te maken door het verlenen van opdrachten en verantwoordelijkheden kan een democratie voor verstarring behoeden.

Er ware nog veel te zeggen. Het laat zich intussen hierin samenvatten:

De democratie is ten dode gedoemd, wanneer zij straks niet in staat is ons volk te doordringen van de nieuwe gemeenschapstaak. Dat ze in de jaren sinds 1916 (?) reeds een oorzaak geworden heeft van een rampspoed, die over ons kwam, daardoor zijn velen in Europa en ook bij ons rijp gemaakt voor fascisme, doch wij moeten democratie werkelijk beleven. Daarom is het allesbehalve misplaatst midden in oorlog en tyrannie de blik van ons volk op deze komende taak te richten. Hier ligt de levensvraag, welker beantwoording menselijkerwijs gesproken voor onze nationale toekomst beslist.

CURAÇAO

„CURAÇAO'S MAN VAN HET JAAR".

Een keuze uit wat binnenkwam.

„......Mr. Hoogeveen, de voortreffelijke financier......" (S.)

„Benoem den Heer Hoogeveen, die de uitzondering op de regel is......" (V.S.)

„Mr. Hoogeveens politiek is geen ruzie te maken......"

„Drie hoera's voor Dr. P. H. Maal"

„Mijn keuze is en moet Dr. P. H. Maal zijn om zijn strijd voor het hoger onderwijs op Curaçao" (AMS-leerling)

„Mr. Hoogeveen, omdat ik zoveel van hem houd" (Mevr. P.v.d.L.)

„Chris Engels, omdat hij alles is, moet Man 1943 worden".

„Herman de Man van Curaçao omdat hij alles weet" (Een vriend).

„Hoogeveen het actiefste bestuurslid van Curaçao".

„Mr. S. Groen".

(Benoemingen voor Curaçao's Man van het Jaar kunnen worden ingezonden, ook anoniem, aan de Redactie).

UITBREIDING COMMISSIE.

Aan de onlangs ingestelde commissie van agrarische vraagstukken zijn toegevoegd de Gouvernementssecretaris, die tevens als secretaris des commissie zal optreden en als lid de heer A. G. Statius Muller.

KAARTAVOND.

Zaterdag as. om 20 uur zal er in het R.K. Zeemanshuis een Bridge-Drive gehouden worden voor de zeelieden. Mooie prijzen zijn beschikbaar.

BRIEVENCENSUUR.

Een brief die hier aankwam uit Madrid, was eerst geopend door den Britsen censor. Hierna had zijn geallieerde collega van de Verenigde Staten het nog eens over gedaan. Toen deze grote broers het gedaan hadden, deed de Curaçaose censor het ook nog eens.

Voor de volledigheid vermelden wij nog, dat er geen enkel teken op wees, dat de Spaanse censor kennis van de inhoud had genomen. De brief op 31 Augustus jl. te Madrid gepost en per luchtpost verzonden, is hier 13 December aangekomen.

Naar aanleiding van het bovenstaande geval deelde het plaatselijk Hoofd van de Censuur ons mede, dat het inderdaad voor kan komen, dat brieven door verschillende censoren in verschillende landen geopend worden, omdat bij de toepassing van de censuur in verschillende landen verschillende normen bestaan (afhankelijk van aardrijkskundige ligging e.d.), zodat hetgeen in Engeland doorgelaten wordt bijvoorbeeld niet doorgelaten wordt in de Verenigde Staten of Curaçao en omgekeerd.

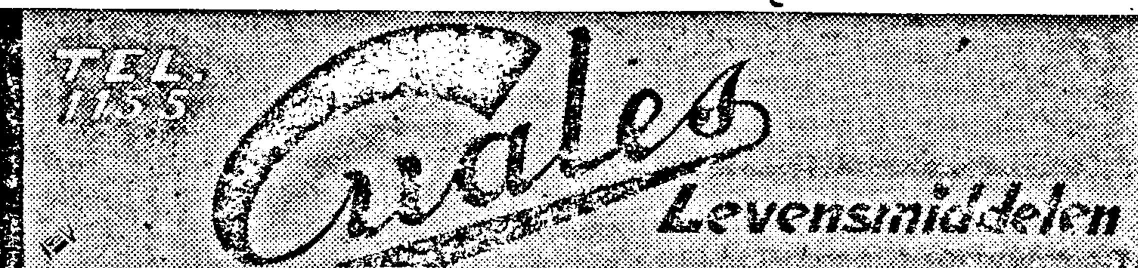
ARNOLD KREPS NEEMT AFSCHEID.

Gistermiddag heeft de oud-voorzitter van de Curom afscheid genomen van een aantal medewerkers van de Curom. De Heer Kreps zette in een toespraak uiteen, hoezeer hij alle medewerking steeds op prijs heeft gesteld, en hoe getroffen hij immer is geweest voor de welwillendheid die hij van zovele zijden immer heeft mogen ondervinden. Gezondheidsredenen hebben zijn ontslagneming als voorzitter nodig gemaakt, al zijn andere factoren hierin ook aanwezig. Laten wij echter vergeten wat geweest is en allen voortgaan de Curom groot te maken, zo zeide de Heer Kreps. Namens de aanwezigen werd de Heer Kreps eveneens toegesproken, waarbij werd opgemerkt, hoe de Heer Kreps immer belangeloos zijn krachten aan de Curom heeft gegeven, hoe hij welswaar met vaste hand leiding heeft gegeven en daardoor misschien wel eens tegenstand ontmoette, maar hoe juist in de begintijd der Curom deze vaste hand nodig is geweest om de grondslag te leggen. Wat er ook gebeure en wie ook aan de Curom komen, wanneer de naam Curom genoemd wordt, zal de naam Kreps daarbij genoemd worden en omgekeerd. De Heer Kreps is een Curomvorst geworden bij zijn bestuur en dat heeft critiek uitgelokt, maar van niemand veel medewerking krijgende en van bepaalde zijde wel eens tegenwerking heeft de Heer Kreps doorgezet. De wens werd uitgesproken, dat de Heer Kreps immer geraadpleegd zal worden in Curomzaken, omdat weinigen meer ter zake kundig zijn dan hij. Met de wens, dat de Heer Kreps thans meer tijd aan zijn gezin zou kunnen geven, hetgeen hij door de Curombezigheden had moeten wegcijferen evengoed als zijn eigen persoon en gezondheid, dat zijn gezondheid mocht verbeteren werd het afscheid besloten.

BOMBARDEMENTEN.

Nederlands-Indische bommenwerpers hebben een aanval gedaan op Dilli op Timor en op Sorong in Nederlands Nieuw Guinea, waarbij verschillende kustvaartuigen tot zinken werden gebracht.

Eveneens werden aangevallen Koepang en het vliegveld Penfoei. Bij Dilli werden twee vijandelijke transportschepen en een escorterend oorlogsschip allen zwaar geladen met tropen gevallen. De transportschepen brandden hevig en het oorlogsschip werd waarschijnlijk zwaar beschadigd.

DE DOMINICAANSE MIS.—XII.

De schouderkus na het Onze Vader is een antieke afscheidsgroet.

Het Paesbord geeft de vredeskus verder.

De soberheid der Dominicaanse voorbereidingsgebeden.

Het „Domine non sum dignus" hoort niet thuis bij de Dominicanen.

NALEZING IN HET VOORBEREIDINGS-RITUEEL OP DE HEILIGE COMMUNIE.

Wie vreemdelingen in een wereldstad moet gidsen, zal vruchtbaar werk verrichten, indien hij zijn gasten eerst een algemene kijk geeft op de grotere verkeerswegen, de ligging en aard der monumenten — en dan pas in bizonderheden afdaalt. Zou hij terstond met het laatste plan aanvangen, er ware veel kans, dat de vreemdeling door de bomen het bos niet meer zien zou.

Deze wijze regel stond ons vóór de geest, toen wij begonnen het derde en meest ingewikkelde deel der Offermis van de Dominicanen te verklaren. In het voorafgaande gaven wij de grote lijn van het verloop der caeremonies aan.

Na het binnenhalen van de grote oogst houden wij nog een nalezing en vestigen wij onze aandacht op enige zeer verontachtzaamde bizonderheden.

Gaan wij wederom van het Embolisme der Dominicaner Mis uit.

De schouderkus dateert uit de Homerische oudheid.

Wanneer bij de woorden: „Da propitius pacem" de priester de pateen van den diaken ontvangt, kust deze laatste de schouder van den celebrant. Dit bewijs van eerbiedige genegenheid voert ons terug naar de wereld der Antieken. Reeds Homerus maakt er melding van. De dienaren kusten den thuiskomenden heer op borst en schouders. Ook in de Romeinse wereld leefde deze eerbetuiging voort en drong vandaar de Katholieke Kerk binnen.

De Ordines Romani verraden ons haar bestaan in de Liturgie van het Pauselijk hof.

Wanneer wij de Middeleeuwse Ordines van verschillende Kerken en Orden nagaan, dan bemerken wij, dat behalve te Rome de schouderkus in de Mis nog voorkomt in Tours, Soissons, Bayeux, Châlons sur Saône, in Cluny, St. Germain du Pré, bij Carmelieten, Witheren en voorzeker nog op vele andere plaatsen. Wel ligt deze ceremonie op het einde van de Offer-ritus, doch het juiste tijdstip kan wel eens verschillen. Hier vindt zij plaats vóór het **Pater Noster**, ginder bij **Praeceptis salutaribus**, ook wel — gelijk bij de Dominicanen — onder het Embolisme.

Wij hebben in deze kus op het einde van de eigenlijke Eucharistische Offerdienst een afscheidsgroet te zien van den diaken aan den priester, dien hij onder het heilig dienstwerk mocht bijstaan. Aldus dient men ook de schouderkus der Dominicanen te beschouwen. Wellicht staat hij bij hen onder het Embolisme nog beter op zijn plaats dan elders, waar andere Ordines hem voorschrijven. Immers wij zagen boven dat **Pax Domini** als het slot der Consecratieplechtigheden moet gelden. In Frankrijk heeft men dit besluit nog sterker aangevoeld dan in Rome, wijl aldaar vóór **Pax Domini** de bisschoppen en abten een Benedictio Episcopalis gaven, die zoveel als het teken van vertrek beduidde voor allen, die niet communiceerden onder de Heilige Mis.

De vredeskus na het Haec sacrosancta.

Na het gebed **Haec sacrosancta** volgt in de Dominicaanse Mis de vredeskus, een caeremonie in de Westerse Liturgieën in oorsprong, plaatsing en wijze van toediening verschillend van de meer Bijbelse kus-vóór-het-offer, voortlevend in de Oosterse Riten.

De vredeskus, welke de Paus op het einde van het eigenlijke Offer-ritueel gaf, moet men van de gedachtenwereld der Oud-Romeinse Liturgie uit bezien. Bij het bespreken der Pax-caeremonie hebben wij er reeds op gewezen. De vredeskus is in de Pauselijke Mis der Middeleeuwen een afscheidsgroet.

Later in verbinding gebracht met de Commixtio, bij uitstek de symbolische caeremonie der eenheid, wordt de vredeskus een teken van verbroedering tussen priester, clerus en gemeente, die samen aan één Heilige Dis gaan aanzitten.

Alvorens de vredeskus te geven, drukt bij de Predikheren de priester een kus op de kelkrand.

Vóór de schepping der Dominicaanse Liturgie gebeurde dit op de Heilige Hostie — ofwel op Hostie en Kelk. De Hostiekus werd door de Pausen later afgeschaft, die op de rand van de Offergraal met het Heilig Bloed kwam em vervangen.

Door eerst de Kelk te kussen, m.a.w. Christus, wil de celebrant uitdrukken, dat hij uit zichzelf de vrede niet geven kan, doch die als het ware afneemt van het geslachtofferde Lam, voor de vrede der wereld gestorven.

Daarna reikt de diaken den priester de pateen of het pax-tafeltje en met de zegenwens: „Pax tibi et Ecclesiae Sanctae Dei", kust de celebrant dit vredes-instrument. Het osculatorium is een metalen tafeltje, waarop het beeld van den Heiland is voorgesteld. Oudtijds heette het ten onzent paestafel of paesbord.

Langs diaken, subdiaken en acolieten komt het osculatorium ten slotte, gedragen door den jongsten acoliet, bij de kloosterlingen in het koor. Overal wordt het eerbiedig vereerd, terwijl telkens en telkens de schone bovenvermelde vredewens in fluistertoon zich voortplant.

Het gebruik van het pax-tafeltje was niet immer bekend in de Orde. Oudtijds gaf men elkander een kus. Dit gebruik bestond in de Dominicaanse Liturgie tot in het midden der zestiende eeuw. Het Generale Kapittel van Salamanca in 1551 voerde de kus op het osculatorium of de pateen in: een nieuwigheid, welke wij, volgens Paus Benedictus XIV en Cardinaal Bona te danken hebben aan de Franciscanen, ofschoon de thans bestaande oudste bronnen Engeland als het oord van herkomst aanwijzen.

De formule der Dominicanen: „Vrede zij U en der Kerk Gods" was vóór de hervorming van Pius V slechts één uit de vele bij de vredeskus gebruikelijke. Wij treffen ze ook elders aan, o.a. in Utrecht en in Sens. Bij de Karthuizers, Cisterciënsers en Witheren geen formule. De Carmelieten hebben de zegenwens: „Habete vinculum pacis etc." Ordo Romanus I mist elke formule bij de pax.

Zonder twijfel is de Dominicaanse formule dieper van zin dan het Romeinse „Pax tecum". De eerste leeft van de grote gemeenschapsgedachte der Oudheid, die vóór alles de Ecclesia stelde en deze altijd herdacht. Zij vertolkt ons nog die heerlijke Augustinus' gedachte: „Sancta societate inhaereamus Deo": Wij moeten met God verbonden zijn en van Hem leven — doch dóór de Kerk.

Slechts één enkel gebed als voorbereiding op de Communie.

De Dominicanen bezitten slechts één voorbereidingsgebed: **„Domine Jesu Christe etc".**

Met hen komen overeen de Karthuizers Cisterciënsers en Witheren. De Carmelieten plaatsen hier drie gebeden: **Domine Sancte Pater, Domine Jesu Christe en Salve Salus mundi.**

Ook het bij het Christen volk zo populaire **„Domine non sum dignus etc."** missen de Dominicanen.

Zij hebben immers, gelijk wij zeiden, slechts één voorbereidingsgebed. Trouwens in de Middeleeuwen was genoemde formule vooral in Frankrijk, weinig bekend. Zij zwierf hier en daar in een Mis-text rond. De oudste bronnen, zoals de eerste Ordines Romani, Beleth (11e eeuw) en Radulph de Rivo (15e eeuw) vermelden ze niet. Langzamerhand verschijnt zij en verbreidt zich meer en meer. Durandus bespreekt ze reeds in zijn Rationale en Paus Pius V († 1572) neemt ze officieel op in het Romeinse Missaal. Opmerkelijk hoe weinig woorden de anders zo breedsprakige, wijdlopige Durandus aan deze formule besteedt. Eigenlijk bespreekt hij ze niet doch lost enkel een opwerping er tegen op.

Zoals gezegd, ontbreekt ook deze, bij het volk geliefde uitdrukking van nederig Godsvertrouwen in de ritus der Predikheren. Onzes inziens behoeven wij er niet om te treuren. Er valt namelijk in de Heilige Mis een stijgende lijn te ontdekken: zuivering (voorbereidingsgebeden, vooral Confiteor), onderrichting (pericopen), overgave van zichzelf (offertorium), opneming in den mystieken Christus (consecratie), innige vereniging met den Heiland (Communie).

Ziet men nu niet terstond, dat het opnemen van het **„Domini non sum dignus"** in gebogen houding en onder borstgeklop driemaal door den priester gesproken, in de stijgende lijn een benedenwaartse curve beduidt, daar zij als het ware teruggrijpt op gevoelens, waarvan men in het begin der Mis uitgegaan, waaruit men opgestegen is?

Eenheid der offerelementen blijkt uit enige formule.

Na de Fractio houden de Dominicanen de Heilige Hostie steeds boven de Kelk tot aan de Nuttiging. De eenheid der beide offerelementen drukken zij wel zeer sterk uit. Vooral komt dit naar voren in de één en enige formule, waarmee de celebrant — met weglating van elk gebaar of kruistekens — zich zelf de Eucharistie toedient: „Corpus et Sanguis Domini nostri Jesu Christi custodiant me in vitam aeternam. Amen."

Andere gebeden vermeldt de rubriek niet, noch voor het nuttigen der Heilige Hostie, noch voor het drinken van de Kelk.

Bij de bespreking der Offerande, wezen wij er reeds op, hoe sterk in verschillende Middeleeuwse Ordines en ook in de ritus der Dominicanen, de eenheid der tweeledige Eucharistie naar voren geschoven wordt. Heel de Communie-ritus, zoeven beschreven, levert daarvoor weer een treffend bewijs.

Ook na de Communie van den priester schrijft de Dominicaner ritus slechts één enkel stil gebed voor, namelijk **„Quod ore sumpsimus"**, onder de tweede ablutie. Anders volstrekt niets. Radulph de Rivo vermeldt deze formule als de enige stille oratie van den priester te dezer plaatse in de oud-Romeinse Basilica-ritus. In het Romeins Missaal komt dit gebed ook voor, doch op een andere plaats en tussen verschillende begeleidende formules. Oorspronkelijk was deze oratie een Postcommunio uit het Sacramentarium Leonianum (6e eeuw). Zij mag derhalve op hoge ouderdom bogen en daarenboven draagt zij al de kenmerken van de echte Romeinse geest.

Tito slaat Rommel terug.

Vliegende Forten bombarderen Padua en Dogma.

Vatutin blijft winnen aan Kiev-front.

Noord-West Duitsland opnieuw door U. S. A.-vliegtuigen bestookt.

DE NOORDAMERIKAANSE VERLIEZEN.

De Noordamerikaanse Secretaris van Oorlog Henry Lewis Stimson zeide, dat het laatst bekende aantal verliezen der Noordamerikaanse strijdkrachten 131.098 bedraagt. Sedert het begin van de oorlog tot 30 November verloor het leger in alle krijgstonelen 98.590 manschappen. Hiervan werden 15.331 gedood en 35.049 gewond; 23.725 worden vermist en van 24.486 is bekend, dat zij krijgsgevangenen zijn. Het laatste totaal van de marine met inbegrip van de rapporten die tot heden ontvangen werden, bedraagt 32.504. Hiervan werden 13.983 gedood en 5.868 gewond; 8.406 worden vermist en van 4.247 is bekend, dat zij krijgsgevangenen zijn. Stimson zeide, dat van de 35.049 gewonden van het leger 18.041 weer in dienst zijn of uit de hospitalen werden ontslagen (Washington, (AP) 16.12).

RUSSISCH COMMUNIQUÉ.

„Vandaag bezetten onze troepen in het gebied ten Zuiden en Zuid-Westen van Tsjerkassy een aantal bewoonde plaatsen, waaronder verschillende grote. Onder de veroverde plaatsen behoorden Verblun, Sinyavka, Novoselky en Rublyevka.

In de richting van Kirovograd sloegen onze troepen de tegenaanvallen van de vijandelijke infanterie en tanks af en in de loop van de gevechten werden verschillende plaatsen veroverd. Ten Zuiden van Malin en ten Noord-Westen van Radomysl leverden onze troepen gevechten ter verbetering van hun stellingen en verdreven zij den vijand uit verschillende plaatsen.

In andere sectoren van het front heersten verkenningen en werd artillerie- en mortiervuur gewisseld. Op 15 December ontwrichtten of vernielden onze troepen aan alle fronten 37 Duitse tanks. 100 Vijandelijke vliegtuigen werden neergehaald in luchtgevechten en door het afweervuur" (Moskou, (AP) 16.12).

TITO NEEMT HET INITIATIEF.

Het Joegoslavische Bevrijdingsleger maakte bekend, dat Tito het initiatief ontwrongen heeft van Rommel in Croatië na de opmars van de krachtig versterkte nazie-strijdkrachten volkomen tot stilstand te hebben gebracht. Alzo is de doorbraak van de vijandelijke troepen, die het ene dorp na het andere op hun pad plunderden en vernielden, gesloten.

De grootscheepse poging van de wraakgierige nazies om het verzet der taaie patriotten te breken, is alzo doodgelopen precies 6 dagen nadat Tito een dramatische oproep deed aan zijn mannen om stand te houden „in dit beslissend uur". In het Westen van Bosnië melden de Joegoslaven het doden van enkele honderden Duitsers en Quislings, terwijl in het Oosten van Bosnië de patriotten gewikkeld zijn in succesrijke operaties.

De opzienbarende nederlaag van Rommels laatste „vernietigings-offensief" tegen de Joegoslaven werd trots bekendgemaakt door het Hoofdkwartier van Tito in een speciaal oorlogsbulletin, waarin werd gezegd, dat de Duitsers en Quislings overal verslagen werden in talrijke sectoren tot de aftocht werden gedwongen (Londen, (AP) 17.12).

EEN OVERZICHT VAN DE TOESTAND AAN HET ITALIAANSE FRONT.

Wes Gallagher seint uit het Geallieerde Hoofdkwartier in Algiers:

Na 105 dagen van bloedige gevechten sedert de eerste Geallieerde troepen voet aan wal zetten in Italië is Rome nog ver weg in de militaire zin van het woord. En er is niet veel vooruitzicht, dat de Eeuwige Stad spoedig bevrijd zal worden.

Niettegenstaande de trage voortgang van de 5e en 8e legers moet het duidelijk zijn voor iedereen, die Italië bezoekt, dat de Italiaanse campagne de moeite waard geweest is, al ware het slechts voor de vestiging van entzaggelijke luchtbases op het vasteland. Deze luchtbases zijn verreweg de meest belangrijke enkele winst die drie maanden oorlog gebracht hebben. Men behoeft het feit niet te verdoezelen, dat de Geallieerde opmars veel langzamer is gegaan dan verwacht werd en er is ook weinig kans, dat hij versneld zal worden. De langzame vooruitgang moet grotendeels worden toegeschreven aan het terrein en het weer, doch de volgende factoren hebben er ook een groot zo niet groter aandeel in gehad:

Ten eerste heeft de Italiaanse overgave veel minder militaire voordelen opgeleverd dan men aanvankelijk had gehoopt. De Italiaanse guerrilla-krijg en sabotage zijn volkomen onbelangrijk en de Italiaanse strijdkrachten zijn practisch onbruikbaar, vooral op het land.

Ten tweede moet in aanmerking genomen worden, dat het Middellandse Zeegebied in het kader van de globale strategie niet meer de begunstigde positie heeft als in de vorige winter voor wat betreft de aanvoer van voorraden en troepen. Het wedijvert thans om voorrang met andere krijgsgebieden, die van meer belang zijn in de Geallieerde plannen.

Ten derde is er weinig van waarde — afgezien van de morele invloed, welke de verovering van Rome zou geven — tussen de huidige Geallieerde linie en de Po-vallei, wat het offeren van vele voetknechten rechtvaardigt, hetgeen nodig zou zijn om de krijgstocht tot een spoedig einde te brengen.

Deze drie factoren, samen met het terrein en het weer, houden zo nauw verband met elkaar, dat het moeilijk is te zeggen, welke het belangrijkste is of waar zij elkaar raken.

Ongetwijfeld hadden de Geallieerden gehoopt meer voordeel te kunnen halen uit de chaotische toestanden, welke volgden op de Italiaanse capitulatie dan het geval geweest is. Men had gehoopt, dat duizenden Italiaanse manschappen en millioenen uit de bevolking zich volgaarne tegen de Duitsers zouden keren en het hun onmogelijk zouden maken een succesrijke strijd in Zuid-Italië te leveren.

De Duitsers vreesden dit ook, omdat zij begonnen de havens en andere militaire faciliteiten zover naar het Noorden als Florence te vernielen. Doch de Italianen gingen bij de pakken neerzitten en kijken toe hoe de Geallieerden en Duitsers elkaar bevechten.

Als critiek op het beleid van den Geallieerden Bevelhebber is wel gezegd, dat grotere risico's genomen moeten worden en de opmars sneller moet geschieden zonder te letten op blootgestelde flanken; men zou er dan op moeten rekenen, dat de snelle opmars de Duitse divisies in Zuid-Italië geheel zou desorganiseren. Anderen wijzen erop, dat hierdoor het succes van de gehele onderneming in de waagschaal zou worden gesteld, aangezien een tegenslag bij het begin de gehele aanval zou kunnen doen mislukken. Welke van de twee meningen de juiste is, zullen waarschijnlijk alleen de geschiedschrijvers kunnen zeggen (Algiers, (AP) 16.12).

GEALLIEERD COMMUNIQUÉ VAN NOORD-AFRIKA.

„**Te land:** Aan het front van het 8e leger hebben Nieuw Zeelandse troepen een geslaagde aanval gedaan. De vijand poogde de situatie te herstellen door twee grote tegenaanvallen te doen doch faalde met hevige verliezen. Elders aan dit front werden de posities verbeterd en vijandelijke tegenaanvallen werden afgeslagen met ernstige verliezen voor den vijand. Beperkte aanvallen van het 5e leger leidden tot de verovering van verschillende belangrijke hoogten langs het Noordelijk deel van het front niettegenstaande de hardnekkige vijandelijke weerstand.

Te water: In het Oostelijk deel van de Adriatische Zee vielen Britse torpedojagers een vijandelijke sleepboot en een lichter aan ter hoogte van Kotor. Men gelooft, dat de sleepboot zonk en de lichter beschadigd werd. 2 Andere torpedojagers welke opereerden langs de Oostkust van Italië boorden in de nacht van 15 op 16 December een vijandelijk schip in de grond nabij Civita Nuova".

In de lucht: Een nieuwe gevoelige slag werd gisteren toegebracht aan de vijandelijke verbindingswegen. De rangeerterreinen van Padua werden goed gedekt door bominslagen door onze zware geëscorteerde bommenwerpers. Zij vielen ook de spoorbruggen te Dogna aan. Lichter vliegtuigen waren zeer actief. Tot hun doelen behoorden Duitse stellingen, motorvoertuigen en verkeerspunten aan de fronten van het 5e en 8e leger en de scheepvaart langs beide kusten van Italië.

Enkele schepen, die in de haven van van Civitavecchia getroffen waren, werden wederom gebombardeerd en voltreffers werden geplaatst op schepen en opslagplaatsen. Op 15 en 16 December vielen lichte bommenwerpers vijandelijke voertuigen aan in het gebied van Sibenik en Dubrovnik en vernielden een aantal motorvoertuigen. 11 Vijandelijke vliegtuigen werden vernield tegen verlies van 2 van ons" (Algiers, (AP) 17.12).

CARTON DE WIART IN TSJUNGKING.

Luitenant Generaal Carton de Wiart, de persoonlijke vertegenwoordiger van Churchill en Mountbatten, is in Tsjungking aangekomen (Tsjungking, (AP) 17.12).

NIEUW CABINET IN IRAN.

Premier Ali Soheily heeft een nieuwe regering gevormd waardoor een einde is gemaakt aan de kortstondige cabinetscrisis. Officiële kringen zeiden, dat het nieuwe cabinet „is aangepast aan de nieuwe toestanden volgende op de driemogendhedenconferentie" (Teheran, (AP) 16.12).

SPAANSE REGERING AANVAARDT GEEN VERANTWOORDELIJKHEID.

In Londen werd bekend gemaakt, dat Spanje bij het aanbieden van zijn verontschuldigingen voor het bekende incident van kort geleden heeft gezegd, dat de Regering niet verantwoordelijk is voor de daden van de leden der Falange Partij (Londen, (AP) 16.12).

NIEUWE AANVAL OP BERLIJN.

Het Britse Ministerie van Luchtvaart gaf het volgende communiqué uit:

„In de afgelopen nacht viel een grote strijdmacht Lancasters van het Bommenwerperscommando Berlijn aan. Meer dan 1500 ton aan springstoffen en brandbommen werd geworpen. Het weer belette het ogenblikkelijk waarnemen der resultaten, doch na de beëindiging van de aanval rapporteerde de bestuurder van een verkenningsvliegtuig dat er grote branden woedden en de rook tot boven de wolken opsteeg.

Andere vliegtuigen vielen doelen in Noord-Frankrijk aan en Mosquito's bombardeerden doelen in het Westen van Duitsland. Ook werden mijnen gelegd in de vijandelijke wateren. 30 Onzer bommenwerpers worden vermist". (Londen, (AP) 17.12).

LUCHTALARM IN SOFIA.

De Hongaarse radio deelde mede, dat er in de afgelopen nacht Geallieerde vliegtuigen boven Sofia verschenen en de sirenes tweemaal gingen tijdens de nacht. De eerste rapporten zeggen dat er geen bommen geworpen werden. (Londen, (AP) 17.12).

JAPANNERS LOPEN GEVAAR IN CHINA'S RIJSTBOUWLAND.

Het Chinese Hoofdcommando maakte bekend, dat ernstige gevechten plaats vinden in verschillende sectoren van het rijstbouwland, waar de Chinezen blijkbaar pogingen doen om de Japanse strijdkrachten ten Zuiden van de rivier de Li, welke zich in Oostelijke richting naar het Tungtingmeer voortkronkelt, te vangen.

Verschillende detachementen der Japanners, welke zijn ingesloten nabij Lisjien (Litsjow), worden omsingeld en „hun opruiming is slechts een quaestie van tijd." Om de steden Ansiang en Nansjiang zijn verwoede gevechten gaande. Als de Chinezen deze steden en ook Lisjien heroveren, zal slechts een opening van 65 kilometer overblijven om de val te sluiten om al de Japanse troepen ten Zuiden van de rivier de Li (Tsjungking, (AP) 16.12).

RUSSISCH MILITAIR ATTACHÉ IN SOFIA.

Het Hongaarse nieuwsagentschap MTI zeide in een bericht aan de Europese pers, dat de nieuwe Russische militaire attaché in Bulgarije, Dmitri Gotov, te Sofia is aangekomen. De nieuwbenoemde Bulgaarse militaire attaché in Rusland, de Majoor van de Generale Staf Blizkanov is naar Moskou vertrokken. (New York, (AP) 16.12).

AANVAL OP DUITSLAND.

Een grote Armada van Noordamerikaanse bommenwerpers, geëscorteerd door escader na escader van gevechtsvliegtuigen, drong door een dik gordijn van afweervuur boven het Noord-Westen van Duitsland om de belangrijke bevoorradingsbases van de Duitse duikboten voor de derde maal binnen een week aan te vallen.

De terugkerende vliegers rapporteerden, dat duizenden tonnen van springstoffen en brandbommen geweldige kolommen van zwarte rook omhoog deden stijgen door het wolkendek. Sommigen der vliegers, die het eerst terugkeerden, deelden mede, dat de weerstand van de Luftwaffe verminderd is. Een groep zag slechts 6 éénmotorige nazievliegtuigen op een veilige afstand van de formatie bommenwerpers rondvliegen; een andere groep zag er slechts 20 (Londen, (AP) 16.12).

ALLERLAATSTE NIEUWS.

— **Volgens** berichten via Stockholm heeft een Duitse zegsman toegegeven, dat de Westelijke Balkan „in opstand" is en de nazies tegen de Partijgenoten vechten in Bosnië, de Sandjak en het Noord-Westen van Albanië. Volgens het Scandinavische Telegraafbureau onder nazie-toezicht zouden de Balkan-gevechten de strijd aan het Italiaanse front overschaduwen.

— **De sportschrijvers** in de Verenigde Staten benoemden Count Fleet tot „Paard van het Jaar".

— **Het volgende bulletin werd in Londen uitgegeven over de toestand van Churchill: „De longontsteking heeft zich niet uitgebreid en de verbetering in de algemene toestand des Premiers hield aan".**

— **Volgens** de Japanse radio zijn Geallieerde vliegtuigen deze week weer verschenen in de sector van Canton aan de Zuidkust van China. Ook boven Makassar (Celebes) verschenen Geallieerde vliegtuigen.

APOSTOLAAT TER ZEE.

Het Bestuur van de Vereniging Apostolaat ter Zee, Afdeling Curaçao deelt mede, dat er een gezongen Requiem Mis zal gehouden worden voor de zielerust van: Zijne Hoogwaardige Excellentie Mgr. Donald Mackintosch, Aartsbisschop van Glasgow, Oprichter en President van de Internationale Vereniging Apostolaat ter Zee.

Overleden 11 December jl. alsmede van: den Zeer Eerwaarden Heer L.M. Brugada Stichter en Directeur van het Apostolaat ter Zee in Spanje overleden 21 November jl.

Deze Heilige Mis zal door den Havenaalmoezenier Pater Augustinus van der Meer O.P. worden opgedragen op Maandag 20 December as. des morgens om 7 uur in de kapel van het St. Martinusgesticht, Brionplein.

LUITENANT BOTTERWEG PLANT EEN VLAGGETJE.

Gisteravond omstreeks 19.30 uur moest ter hoogte van Zuikertuintje auto 3315 uitwijken voor een fietser. Hoewel de auto in de richting van Groot Kwartier reed slipte zij over de gehele breedte van de weg en kantelde tegen de verhoging van de overzijde om. De politie van Rio Canario werd in kennis gesteld en reed prompt voor. Luitenant G. J. Botterweg arriveerde eveneens terstond om persoonlijk het onderzoek en reddingswerk te leiden, evenals Sergeant Majoor Willemse. Een vlotte agent klauterde in de gekantelde auto, de reddingswagen trok en met behulp van een aantal omstanders kwam het ding weer op 4 wielen te staan. Alleen lichte schade was aangericht. Luitenant Botterweg gaat vandaag op zijn ongelukkenkaart een vlaggetje bijplanten.

Een compliment voor de verkeerspolitie, die toonde goed getraind te zijn. Feitelijk was er geen politieel werk te doen, maar toch bleef de politie ter plaatse om te helpen. Zoals bekend is deze hulp gratis, dit in tegenstelling tot plaatselijke ondernemingen, die niet gratis werken (wat natuurlijk ook niet anders kan), maar die maanden en maanden op zich laten wachten. De politie, die gouvernementstak, die ieders sympathie heeft, heeft weer een goede dag gemaakt.

DE HOUDING TEGENOVER DEN VIJAND.

De oproep tot weerstand die onlangs door A. Delfosse, voor de microphoon van den Belgischen Nationalen Radioomroep te Londen, tot de ambtenaren werd gedaan, werd in bezet België gehoord. Het sluikblad „Bec et Ungles" publiceert hiervan een samenvatting, en verklaart dat de Belgische minister van Justitie en Voorlichting „de ambtenaren van de openbare administratie in klare bewoordingen herinnerd heeft aan de houding die zij tegenover den vijand moeten aannemen."

Heden overleed

Mevrouw de Weduwe ISABEL MOREU PALM

in de ouderdom van 82 jaar.

Begrafenis van uit het sterfhuis: Pietermaai 91 morgenoch ead 8 uur,

C. C. Daal, M. Daal, R. v.d. Linden, Ch. Marugg, H. A. Esser, Frank E. Pietersz.

17 December 1943.

Een geschiedenis van Indië.

Een van de merkwaardigste dingen, die ons Rijk kent, zal zeker zijn, dat er geen geschiedenisboek van ons gehele Rijk bestaat. Weliswaar wijden schoolboekjes somtijds enige aandacht aan de vulcanen van Java en de ruil van New York voor Suriname, weliswaar treedt men soms toch nog dieper in de historie van onze overzeese staatsdelen, maar een groter geschiedeniswerk ontbreekt. Wij hebben hierop indertijd de aandacht al gevestigd, toen er in de Verenigde Staten een boek verscheen, geschreven door een oud-Nederlander, Amry van den Bosch „The Dutch East Indies". Thans is het reeds vaker aangekondigde boek verschenen van **Dr Bernard H.M. Vlekke** onder de merkwaardige titel **Nusantara,** d.w.z. Eilanden-rijk, een boek, dat wil zijn „a history of the East Indian archipelago". Ons Aziatische staatsdeel dus, dat door zijn rijkdom voor ons zoveel betekent, en dat bij anderen zovele schele ogen heeft verwekt. Het staatsdeel dus, dat in de volksmond „Indië" heet en waarvoor zelfs in rechtse kringen thans het woord „Indonesië" wel eens wordt gebruikt, een benaming die voorheen taboe was en allerlei nare consequenties medebracht voor iemand, die het in fatsoenlijk gezelschap zou gebruiken.

Nusantara, uitgegeven door de **Harvard University Press** te Cambridge, Massachusetts, telt 439 bladzijden, is een belangrijke aanvulling voor onze litteratuur op nationaal-geschiedkundig terrein. Naar de vorm voornaam en verlucht met enkele foto's en een uitnemend samengestelde index, kost het maar even $ 5. Het is evenwel een belangrijke verschijning, want voor zover ons bekend, bestond er tot nu toe geen geschiedeniswerk over Oost-Indië (evenmin als voor Suriname en Curaçao — Komaan Dr. Vlekke!) en moest men hier en daar de zaken bijeen zoeken.

Dat er een oorlog moest uitbreken eer zulk een boek kon verschijnen (in het Engels n.b.) is te betreuren, maar hier geldt: beter laat dan nooit Dr. Vlekke is historicus, maar geen Indoloog, zodat de taak, welke hij zich stelde, niet gemakkelijk moet zijn geweest. Voor de oorlog bekleedde Dr. Vlekke een belangrijke functie aan het Nederlands Historisch Instituut te Rome. Des te meer waardering moet men hebben voor dit boek, dat wel voornamelijk compilatie is geweest, maar dat nodig gedaan moest worden (en thans zeer kundig gedaan is) om binnen kort tijdsbestek een overzichtelijk geheel van de Indische geschiedenis te geven.

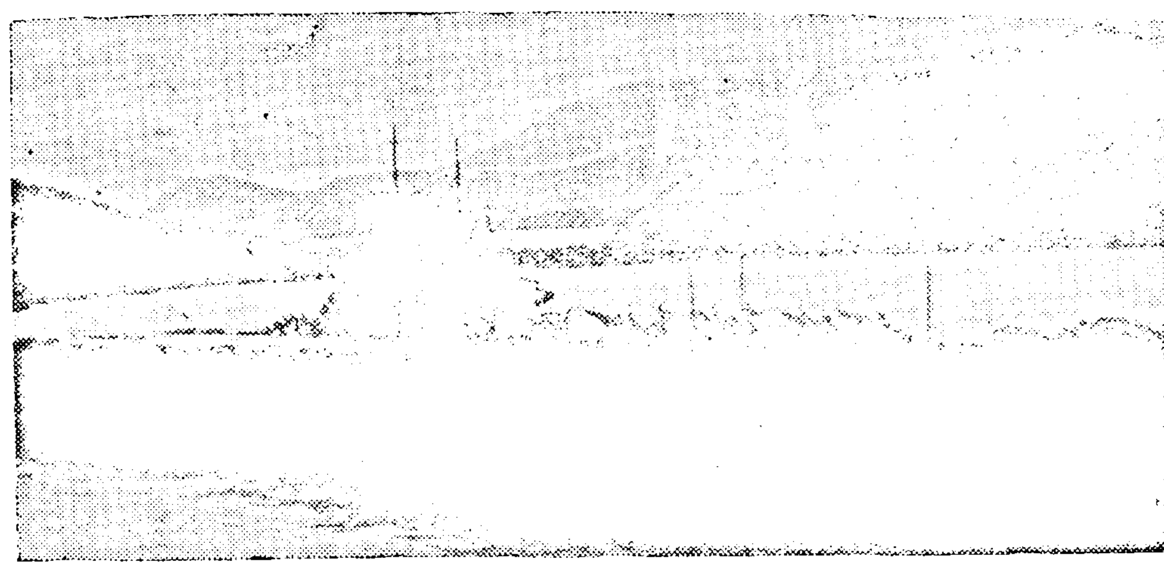
De moeilijkheid hierbij is zeker, dat Indië's eenheid eerst van latere datum is, pas van luttele eeuwen hier en misschien zal men bezwaren kunnen maken tegen het feit, dat Dr. Vlekke reeds in de oudheid éénzelfde beschaving waarnam.

Mogelijk dat dit een subjectief insluipsel is, zoals die nu eenmaal in oorlogstijd onvermijdelijk zijn. Deze neiging om de geschiedenis te bezien uit het contemporaine gebeuren, uit de warboel in dewelke wij leven, uit de dwang welke elke objectiviteit verwerpen moet als tijdelijk offer om eerst de oorlog te winnen, bespeurt men op meer plaatsen in dit boek, met name bij de nationaliteitsgedachte, een gedachte, die Dr. Vlekke hier — en dit terecht — reeds heel vroeg waarneemt.

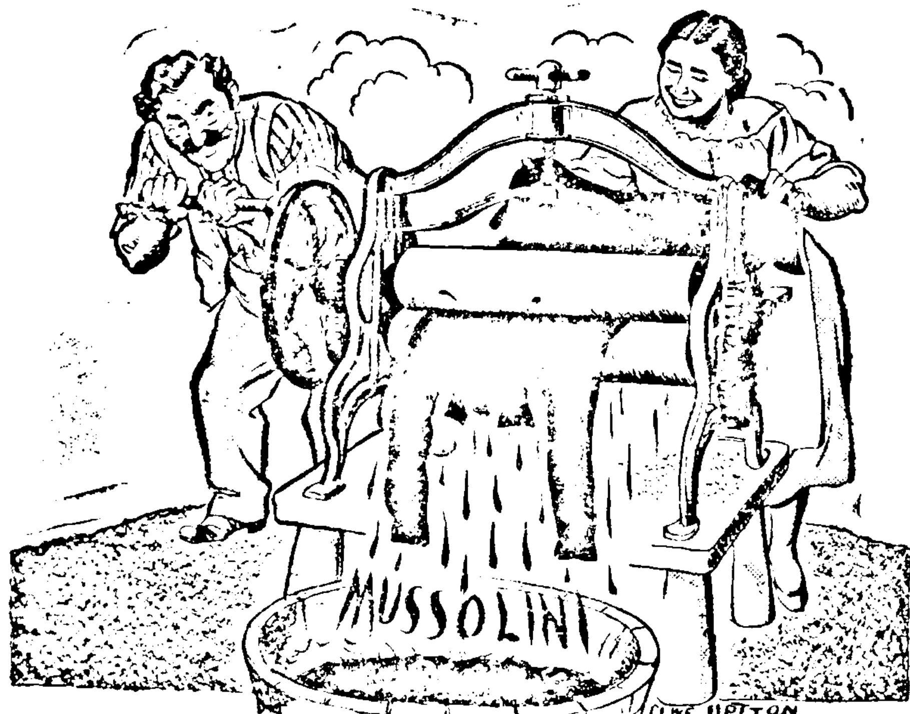
Dr. Vlekke deelt zijn boek in in de Hindoe-Indonesische periode, welke loopt tot de tijd van Vasco da Gama (1498), daarna de Mohammedaans-Portugese periode, welke eindigt met de bezetting van Portugal door Philips II van Spanje in 1580. Hierna volgt de Oostindische Compagnie tijd tot 1813, toen het Koninkrijk der Nederlanden werd gevestigd en de laatste periode van Indië's geschiedenis aanving. Als merkwaardigheid zij vermeld, dat de gouverneurs-generaal „rulers", dus heersers genoemd worden, een term, die men hier ook al wel eens heeft horen verluiden, hoe ondemocratisch deze betiteling ook moge klinken.

Het boek eindigt met de val van Bandoeng op 8 Maart 1942, waarna de komst der Noordamerikanen een invasie van Australië voorkwam en de guerrilla-soldaten op Timor nog een jaar konden doorvechten. Indië werd nimmer geheel bezet, in Merauke, hoofdstad van het door ons immer verwaarloosde Nieuw Guinea, wappert de driekleur nog fier op de wind. „The second episode may begin any day", besluit Dr. Vlekke zijn lezenswaardig relaas over Indië's oorlog, daarmede te kennen gevende, dat de dag der vrijheid ook voor Indië zal dagen.

Vooral de stukken betreffende het Engelse bewind de vorige eeuw en het laatste hoofdstuk „War comes to the Indies" hebben ons buitengewoon geboeid. Wij menen, dat er over de oorlog in Indië nog geen beter gedocumenteerd verslag is verschenen, dat dit van Dr. Vlekke en al was het alleen hierom, dan zouden wij dit boek ieder aanraden. Maar er is méér: op voortreffelijke, zij het misschien wat nuchterdroge wijze, weet Dr. Vlekke de groei van het volksbesef in Indië te schetsen, een meesterwerk voorwaar voor iemand, die een volk niet persoonlijk kent. Ziet men deze ontwikkelingslijn reeds door de eerste hoofdstukken, naarmate men vordert, wordt de lijn scherper en wij hebben de indruk, dat Dr. Vlekke hier ook steviger grond onder de voeten heeft. Vooral de tijd na Napoleon is zowel demographisch als economisch en sociaal verreweg het beste. De rol van Nederland als koloniserende mogendheid kreeg in dit boek een monument.

De „Victorious" in de Stille Zuidzee.

WERELDNIEUWS

ERNSTIG TREINONGELUK IN DE V.S.

Tussen de 50 en 100 personen werden gedood en meer dan 100 gewond bij het verongelukken van twee volgeladen gestroomlijnde passagierstreinen op de lijn langs de kust van de Atlantische Oceaan in het Zuidoostelijk deel van North Carolina. Het ongeluk gebeurde in de vroege ochtend. De redders moesten worstelen door de koudste nacht van de winter over verkeerswegen vol sneeuw en ijs om de overlevenden van de treinbotsing te brengen naar hospitalen in Lumberton en Fayetteville. Een ooggetuige zeide, dat drie wagons van de „Tamini West Coast Champion" op weg naar Florida ontspoorden. Enkele ogenblikken later sneed de „Tamini East Coast Champion" op weg naar New York door de wrakken van de eerste trein die over het dubbele spoor verspreid lagen. (Lumberton, North Carolina, (AP) 16.12).

VOORKOMEN IS BETER DAN GENEZEN.

In verband met het vlees te kort in de de Verenigde Staten van Noord-Amerika, heeft de regering aan Hollywood verzocht, in films van het Verre Westen geen afbeeldingen van grote kudden vee te geven. Het maakt de verwende vleeseters maar wild.

SCHRIJFMACHINE-ROOF.

Volgens inlichtingen uit Duitse bron worden de diefstallen van schrijfmachines in bezet België uiterst talrijk. Een handelshuis heeft een „bericht aan de inbrekers" doen aanplakken, dat luidt als volgt:

„Verliest uw tijd niet met te trachten onze deuren open te breken. Al onze schrijfmachines werden voor de nacht in verzekerde bewaring gebracht.'

De schrijfmachines zijn in bezet België des te kostelijker, daar zij vaak dienen tot het drukken van sluikschriften.

MET GEBOEIDE HANDEN.

Het sluikblad „Vérité — Truth", dat te Oostende gepubliceerd wordt, meldt, dat men in deze stad vrachtwagens heeft, die geladen waren met Belgische arbeiders, die de handen geboeid hadden en die naar Duitsland vertrokken.

Het blad vervolgt:

Hebt gij de kreten van angst en van haat van onze vrouwen en van onze kinderen gehoord bij het weggaan van hun echtgenoot of zoon, vader of broeder? En de kreten: „Leve Churchill!" en „Leve Tommy!" vanwege onze gedeporteerden?

DE CHURCHILL GAZETTE.

Rooftochten en bandietenstreken werden in bezet België gepleegd door verharde misdadigers, die de stoutmoedige methodes der patriottische verenigingen nabootsen. Het sluikblad „Churchill Gazette" meldt, dat de patriotten zelf een aantal dezer bandieten aangehouden en gestraft hebben.

WRAAK-COMITÉ'S.

„Comité's voor wraak" worden thans in bezet België gevormd.

Deze comité's zullen in elke straat, in elk kwartier, in elk dorp afgevaardigden hebben, die in het geheim zullen vergaderen om de lijst der verraders op te maken. Deze lijsten zullen aan het Belgisch gerecht overgemaakt worden, zodra het land bevrijd is.

De patriotten zijn voornemens zijn de verraders aan te houden, die zouden trachten naar Duitsland te vluchten, wanneer de Geallieerde troepen ontschepen.

WERELDOORLOG I HERDACHT.

Een sluikblad dat in bezet België wordt gepubliceerd, meldt, dat op 15 Augustus een Belgische vlag door patriotten gehesen werd op het gedenkteken van het fort van Loncin ter herdenking van heldhaftige verdediging der vesting van Luik in het begin van de oorlog 1914 — 1918.

PAUSELIJKE MILDDADIGHEID.

Om de nood in Rome te lenigen heeft Zijne Heiligheid Paus Pius XII vele keukens opgericht. Ruim 20.000 maaltijden worden dagelijks aan de Romeinse armen uitgedeeld.

Onlangs zegende Cardinaal Fumasoni-Biandi een nieuwe keuken in, die genoemd werd naar Zuster Severina. Deze zuster werd gedood tijdens een bombardement, toen zij aan het bereiden van maaltijden was.

ROOSEVELT TERUG.

Het Witte Huis maakte bekend, dat President Roosevelt in de Verenigde Staten is teruggekeerd. De Secretaris van den President, Stephen Early, maakte zijn terugkeer bekend, maar zeide niet te zijn ingelicht wanneer hij in Washington zal aankomen. Early kon geen andere biezonderheden verstrekken dan het feit, dat de President in de Verenigde Staten is teruggekeerd van de internationale conferenties in het Midden-Oosten (Washington, (AP) 16.12).

Kerkberichten.

Week van 19 Dec. t/m 25 December.
Zo.: Vierde Zondag van de Advent.
Di.: H. Thomas, Apostel.
Za.: Hoogfeest van de Geboorte van Onzen Heer Jezus Christus.
Vrijdag: geboden onthoudingsdag.

De gelovigen worden dringend verzocht om zoveel mogelijk **'s morgens na de H. Mis of 's middags vóór zonsondergang** te komen biechten.

CATHEDRALE ST. ANNA-KERK. Otrabanda.
Pastoor: M.J. v.d. Elsen O.P., tel. 1507

Zondag:
5.— Gezongen H. Mis.
7.30 Kindermis.
9.— Hoogmis (N.)
19.— Lof.

Weekdagen:
6.— en 6.30 H. Mis.
Iedere avond om 19 uur Rozenhoedje.
Zaterdag om 4 uur Plechtige H. Mis.
Om 9 uur Pontificale H. Mis.
Iedere Donderdag om 19 uur Lof.
Iedere dag tot en met Vrijdag om 5 uur gezongen H. Mis.
Biechten: 's morgens na de H. Mis, op verzoek en na 16 uur, maar vóór donker.

H. ROZENKRANSKERK, Pietermaai
Pastoor: C. v.d. Looy, O.P. tel. 2170, spreekuren: 8 uur en 19.45 uur.

Zondag:
5.30 Gezongen H. Mis.
7.— H. Mis.
8.— Kindermis.
9.— Hoogmis (P.)
19.— Lof.

Weekdagen:
5.30 H. Mis (beh. Za.)
6.— en 6.30 H. Mis
Zaterdag om 4 uur Plechtige gezongen H. Mis.
De 2 volgende H.H. Missen zijn om 7 en 8 uur en om 9 uur is er gezongen H. Mis.
Om 19 uur Lof.
Di.: 6.45 Congregatie voor de meisjes.
Iedere dag tot en met Vrijdag om 5 uur gezongen H. Mis.
Biechten: na Lof. Zaterdag na 16 uur

H. FAMILIE-KERK, San Mateo.
Pastoor: Th. Exler, O.P., tel. 2413.

Zondag:
5.— Gezongen H. Mis.
6.15 H. Communie uitreiken.
6.30 H. Mis.
7.45 Kindermis.
9.— Hoogmis.
19.— Aanbidding.

Weekdagen:
6.— en 6.30 H. Mis.
Maandag om 20.— uur. Aanbidding ter voorbereiding van de Algemene Communie.
Iedere dag tot en met Vrijdag om 5 uur gezongen H. Mis.
Do.: 7.— Congregatie voor de meisjes.
Zaterdag om 4 uur Plechtige gezongen H. Mis. De volgende H. Missen, worden als volgt gelezen:
de eerste om 5.15, de tweede om 5.40, de derde om 6.05, de vierde om 6.30, de vijfde om 6.55, de zesde om 7.45, de zevende om 8.10 en de achtste is de gezongen Hoogmis om 9 uur met Zegen van het Allerheiligste.
Om 19.— uur Lof met Zegen van het Allerheiligste.
Vrijdag de hele dag gelegenheid om te biechten.
Biechten: na Lof. Zaterdag de gehele dag.
Iedere 2e en 4e Zondag van de maand Predicatie in het Nederlands.

KERK O.L.V. VAN DE BERG CARMEL, Groot Kwartier.

Pastoor P. Elie O.P., tel. 1967, spreekuur: 8 — 10 uur, Zon-, feest- en weekdagen.

Zondag:
5.— Gezongen H. Mis.
7.30 Kindermis.
8.30 Hoogmis.
17.— Lof.
Weekdagen: 6.30 en 7.— H. Mis.
Iedere dag tot en met Vrijdag om 5 uur gezongen Auroramis.
Zaterdag om 4 uur Plechtige gezongen H. Mis door het Nederlands Mannenkoor, daarna 2 gelezen H. Missen met Nederlandse en Papiamentse Kerstliederen. Om 7.30 kindermis met Nederlandse Kerstliederen. Om 8.30 Plechtige Hoogmis.
Biechten: elke dag na H. Mis en Zaterdagmiddag.

KERK VAN HET H. HART, Janwé.
Pastoor A. C. de Valk O.P., tel. 2365, spreekuur 7 — 9 uur beh. Zondag.

Zondag:
5.30 Gezongen H. Mis.
8.30 Hoogmis (P.)
19.— Lof.
Weekdagen: 6.30 H. Mis (behalve Zaterdag).
Iedere dag tot en met Vrijdag om 5 uur gezongen Auroramis.
Za.: 4 uur Plechtige Nachtmis, gevolgd door een gelezen H. Mis.
8.30 uur Gezongen H. Mis.
Biechten: elke dag na H. Mis tot 9 uur. **Za.** van 16 tot 18 uur.

H. TERESIA-KERK, Juicio.

Pastoor H. Penninx O.P. tel. 1367, spreekuur: 7—9 uur (behalve Zondag).

Zondag.
5.— Gezongen H. Mis.
8.— Hoogmis.
18.30 Lof.
Weekd.: 6.30 H. Mis (behalve Zat.).
Iedere dag tot en met Vrijdag om 5 uur Auroramis.
Zaterdag om 4 uur Plechtige gezongen H. Mis en onmiddellijk daarna de tweede Mis met Kerstliederen.
Om 8 uur Hoogmis en om 18.30 uur Lof.
Za.: 7.— Kindermis.
Biechten: 's morgens na H. Mis tot 8 uur; Zat. van 16 — 19 uur.

KAPEL ST. MARTINUS-GEST.

Zo.: 7.— H. Mis; **16.— Lof.**
Weekd.: 6.— H. Mis.
Di.: 16.— Lof
Do.: 17 tot 18 uur Aanbidding voor de vrede.

KERK H. FRANCISCUS VAN ASSISIE, Oranjestad — Aruba.

Pastoor Th. Bartel O.P., tel. 34: **spreekuren: alle weekdagen van 7.15—8.15 uur, alsmede om 10 uur en om** 18.30 behalve 's Zaterdags.

Zondag:
5.30 H. Mis.
7.30 Kindermis.
8.45 Hoogmis.
18.30 Lof.
Weekd.: HH. Missen om 6 en 6.30 uur.
Donderdags 18.30 uur lof ter ere van het Allerheiligst Sacrament.
Biechten: Alle weekdagen onder en na de HH. Missen en 's namiddags om 15.30 uur. 's Zaterdags bovendien van 15.30 tot 19 uur.

BEKENDMAKING.

De Commandant der Nederlandsche Troepen Suffisant maakt bekend: dat gegadigden voor het afhalen van de spoeling (afval) van de keuken der N. T. S. per **1 Januari 1944** voor den **22sten December 1943** hiervoor kunnen inschrijven.

Voor eventueele inlichtingen kan men zich vervoegen tusschen **7** en **12 uur** voormiddag op het bureau N. T. S. te Suffisant.

De Commandant voornoemd,
C. M. MEYBOOM.